

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական
ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2015թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Տ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը և խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության («Բանկ») կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆինանսական հաշվետվություններին միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Հանգամանքների լուսարանում

Մենք Ձեր ուշադրությունն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 35-ի վրա: Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքից ելնելով: Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2014թ. որոշում է կայացրել բանկերի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո 30,000,000 հազար ՀՀ դրամ: Անընդհատության սկզբունքով Բանկի գործունեության շարունակությունը մեծապես կախված է Բանկի բաժնետերերի կողմից մինչև 2017թ. հունվարի 1-ը կանոնադրական կապիտալի համալրման մտադրություններից և դրանց ուղղված միջոցառումների իրականացումից: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվել այս հանգամանքի առնչությամբ:

Գագիկ Գյուլբուդաղյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Չարուհի Ղարիբյան
Աուդիտի ղեկավար

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ
11 մարտի, 2016թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և մանրատիպ եկամուտներ	6	10,385,085	6,838,961
Տոկոսային և մանրատիպ ծախսեր	6	(6,165,524)	(4,486,903)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		4,219,561	2,352,058
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	743,874	703,219
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(109,165)	(119,723)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		634,709	583,496
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	263,001	87,162
Այլ եկամուտ	9	989,585	1,214,589
Արժեզրկման ծախս	10	(1,000,646)	(269,379)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(2,234,240)	(1,881,055)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(268,009)	(318,607)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(51,735)	(43,670)
Վարկերի վաճառքից առաջացած վնաս		(502,788)	-
Այլ ծախսեր	12	(1,661,099)	(1,266,021)
Շահույթ մինչև հարկում		388,339	458,573
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(173,132)	(158,776)
Տարվա շահույթ		215,207	299,797
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք:			
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		20,143	27,245
Վերադասակարգվող հոդվածներից վերաբերող շահութահարկ		(4,047)	(5,449)
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում		16,096	21,796
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>			
		-	-
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		16,096	21,796
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		231,303	321,593

7-ից 63 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Պրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	14,309,284	14,053,695
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	606,340	2,094,113
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	16	60,700,897	57,912,781
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	155,917	135,776
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	18	3,691,293	100,233
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	27	384,953	2,309,262
Հիմնական միջոցներ	19	4,728,884	4,844,102
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	268,008	256,466
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		112,021	135,288
Հետաձգված հարկային ակտիվ	13	202,773	346,746
Բռնագանձված ակտիվներ	21	3,665,987	3,825,770
Այլ ակտիվներ	22	1,941,694	616,353
ԸՆդամենը՝ ակտիվներ		90,768,051	86,630,585
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱԵՓԱՎԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	20,980,820	21,698,917
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	53,060,765	48,392,089
Ստորադաս փոխառություն	25	-	1,901,359
Այլ պարտավորություններ	26	355,538	378,595
ԸՆդամենը՝ պարտավորություններ		74,397,123	72,370,960
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	28	13,696,300	11,816,300
Էմիսիոն եկամուտ		3,483,700	3,483,700
Գլխավոր պահուստ		97,000	97,000
Այլ պահուստներ		253,665	237,569
Կուտակված վնաս		(1,159,737)	(1,374,944)
ԸՆդամենը՝ սեփական կապիտալ		16,370,928	14,259,625
ԸՆդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		90,768,051	86,630,585

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 63 էջերում, հաստատվել են Բանկի խորհրդի կողմից 2016թ. մարտի 11-ին, և ստորագրվել են Բանկի վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

7-ից 63 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ներսես ԿԱՐԱՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
 Վարչության նախագահ

Նաիրա ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
 Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրում- ների գծով վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնա- հատման պահուստ- ներ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,816,300	3,483,700	97,000	59,274	156,499	(1,674,741)	12,938,032
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,000,000	-	-	-	-	-	1,000,000
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	1,000,000	-	-	-	-	-	1,000,000
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	299,797	299,797
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	27,245	-	-	27,245
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(5,449)	-	-	(5,449)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	21,796	-	299,797	321,593
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,816,300	3,483,700	97,000	81,070	156,499	(1,374,944)	14,259,625
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,880,000	-	-	-	-	-	1,880,000
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	1,880,000	-	-	-	-	-	1,880,000
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	215,207	215,207
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	20,143	-	-	20,143
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(4,047)	-	-	(4,047)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	16,096	-	215,207	231,303
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,696,300	3,483,700	97,000	97,166	156,499	(1,159,737)	16,370,928

7-ից 63 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	388,339	458,573
<i>Ճշգրտումներ:</i>		
Չաշխատող վարկերի գծով պահուստի աճ	1,000,646	269,379
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ օգուտ	(82,192)	(260,356)
Բռնագանձված ակտիվների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	135,691	(351,013)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	319,744	362,277
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	7,043	(29,296)
Ստացվելիք տոկոսներ	798,749	(411,981)
Վճարվելիք տոկոսներ	7,409	280,689
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	2,575,429	318,272
<i>Ջուտ (ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Ավանդներ կենտրոնական բանկում	-	(120,000)
Պահանջներ այլ ֆին. կազմակերպությունների նկատմամբ	1,502,496	(1,345,783)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(3,855,676)	(15,104,774)
Բռնագանձված ակտիվներ	24,092	(575,097)
Այլ ակտիվներ	(1,337,569)	(254,342)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Պարտավորություններ ֆին. կազմակերպությունների նկատմամբ	(485,041)	(454,136)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4,193,453	11,207,730
Այլ պարտավորություններ	(23,954)	109,093
Ջուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	2,593,230	(6,219,037)
Վճարված շահութահարկ	(9,939)	(12,359)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	2,583,291	(6,231,396)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(1,666,749)	(2,091,577)
Հիմնական միջոցների առք	(159,426)	(224,825)
Հիմնական միջոցների վաճառք	-	6,075
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(63,685)	(90,553)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(1,889,860)	(2,400,880)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	1,880,000	1,000,000
Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի ստացում/(մարում)	(449,698)	9,800,866
ՀՀ Կառավարությունից ստացված երկարաժամկետ վարկերի ստացում/(մարում)	70,675	(327,458)
Ստորադաս փոխառության մարում	(1,887,989)	-
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(387,012)	10,473,408
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	306,419	1,841,132
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	14,053,695	11,570,290
Վրտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(50,830)	642,273
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (Շանոթ. 14)	14,309,284	14,053,695
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	11,183,834	5,978,088
Վճարված տոկոսներ	(6,158,115)	(4,133,993)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն հիմնադրվել է 1990թ.-ին Հայաստանի Հանրապետությունում: «ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ Բանկ) սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունից վերակազմակերպվել է փակ բաժնետիրական ընկերության 2007թ. ապրիլին: Բանկը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Այն գրանցվել է 31.10.1996թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N9 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, MasterCard, Visa միջազգային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը: Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ թվով 13 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում և տարբեր շրջաններում:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Վարդանանց 13, Երևան:

2 Գործարար միջավայր

ՀՀ-այստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս

անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով՝ բացառությամբ հողի և շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2015թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկն ավելի վաղ չէր ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որն ուժի մեջ էր մտել, բայց դեռ չէր կիրառվել: Չնայած ներքոհիշյալ ստանդարտներն ու փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառվել են 2015թ-ին՝ դրանք որևէ էական ազդեցություն չունեն Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՄ 2010-2012թթ. տարեկան բարեփոխումներ*
- *ՖՀՄՄ 2011-2013թթ. տարեկան բարեփոխումներ:*

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Դեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՄ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՄԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»* (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու *ՀՀՄՄ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՄ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՄ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Բանկի դեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՄ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՄ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով *ՀՀՄՄ 18 «Հասույթ»*, *ՀՀՄՄ 11 «Կառուցման պայմանագրեր»*, և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՄ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՄ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Բանկի դեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՄ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները, բարեփոխումները հավանաբար նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՄ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*
- *Համատեղ գործողություններում տոկոսների ձեռքբերման հաշվառում (ՀՀՄՄ 11 փոփոխություններ)*
- *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՄ 38 և ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)*
- *Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում սեփական կապիտալի մեթոդը (ՀՀՄՄ 27 փոփոխություններ)*
- *Ակտիվների ներդրման վաճառք ներդրողի և դրա ասոցացված կազմակերպության կամ դրա համատեղ ձեռնարկության միջև (ՀՀՄՄ 10 և ՀՀՄՄ 28 փոփոխություններ)*
- *2012-2014թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*
- *Ներդրումային ընկերություններ. Համախմբման բացառությունների կիրառումը (ՖՀՄՄ 10, ՖՀՄՄ 12 և ՀՀՄՄ 28 փոփոխություններ)*
- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)*

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների

կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Շահաբաժիններից եկամուտը ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ հարկման ենթակա չէ:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպես նաև ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2015թ. դեկտեմբերի 31	2014թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.75	474.97
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	528.69	577.47
ՀՀ դրամ/1 Ռուբ	6.62	8.15

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացմանը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները

և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔս վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են հայտնի կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է միայն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝

իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրան տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման

համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ձախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական

գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,

- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապահանջվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապահանջմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.10 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Չեռքերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.11 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքերը և հողը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	10	10
Այլ հիմնական միջոցներ	10	10

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների

Ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 5-ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների սպաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները սպահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.17 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ

պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինները վճարվում են հարկված շահույթից և ՀՀ հարկային օրենսդրության համաձայն՝ հարկման ենթակա չեն:

Հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերազնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերազնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ ամսաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Դեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 31):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Դեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից

կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մնամատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես ծանոթ. 30):

Վարկերի և այլ փոխատվությունների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 29 ծանոթագրությունը:

Բանկի ղեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	9,133,271	6,355,015
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	37,113	81,798
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	882,811	219,182
Մինչև նարման ժամկետը պահվող պարտքային արժեթղթեր	331,890	182,966
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	10,385,085	6,838,961
Հաճախորդների հաշիվներ	4,198,162	3,159,929
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	1,675,653	1,162,041
Ռեպո գործառնություններ	150,103	28,805
Այլ տոկոսային ծախսեր	141,606	136,128
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6,165,524	4,486,903

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Դրամարկղային գործառնություններ	133,290	36,971
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	99,947	147,122
Վճարային քարտերով գործառնություններ	503,065	500,699
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	7,572	18,427
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	743,874	703,219
Դրամարկղային գործառնություններ	3,991	5,908
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	75,237	90,074
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման գծով ծախսեր	24,863	20,289
Այլ ծախսեր	5,074	3,452
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	109,165	119,723

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ եկամուտ	263,001	281,294
Ածանցյալ գործիքներից զուտ վնաս	-	(194,132)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	263,001	87,162

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	713,467	494,720
Բռնագանձված ակտիվների գծով նախկինում ճանաչված արժեզրկման հակադարձում	-	351,013
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթային փոխարկումից զուտ եկամուտ	82,192	260,356
Բռնագանձված ակտիվների վաճառքից եկամուտ	-	28,820
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	-	476
Ապահովագրության փոխհատուցում	162,547	-
Երաշխավորություններ և պարտքային ռիսկ պարունակող այլ պայմանական պարտավորություններ	20,548	7,762
Այլ եկամուտ	10,831	71,442
Ընդամենը այլ եկամուտներ	989,585	1,214,589

2014թ. Բանկի բռնագանձված ակտիվները, որոնք նախկինում արժեզրկվել էին, վերագնահատվել են անկախ գնահատողների կողմից: Նոր գնահատումները ցույց են տալիս աճ, ինչի հիմնական պատճառն այն է, որ կիրառված գնահատման տեխնիկան հիմնվում է սեփականացված հիմնական միջոցների ԱՄՆ դոլարով արտահայտված արժեքների վրա: ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճը պատճառ է հանդիսացել հիմնական միջոցների արժեքի աճի համար: (տե՛ս ծանոթ. 4.2): 2015թ. գնահատումների արդյունքում առաջացել է արժեզրկում, որն արտահայտված է ծանոթագրություն 21-ում:

10 Արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 16)	975,629	208,034
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 22)	25,017	61,345
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	1,000,646	269,379

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	2,224,848	1,875,021
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	9,392	6,034
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	2,234,240	1,881,055

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Գործառնական վարձակալություն	219,835	204,840
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր (շինություններ, ոչ նյութական ակտիվներ, և այլն)	179,163	164,782
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	322,889	229,354
Բռնագանձված ակտիվների արժեզրկում	135,691	-
Գովազդի ծախսեր	132,261	132,782
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	57,095	55,174
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	7,043	-
Գործուղման ծախսեր	23,958	22,369
Վճարային համակարգերի հետ կապված ծախսեր	140,769	118,017
Անվտանգության գծով ծախսեր	154,429	136,480
Խորհրդատվություն և այլ ծառայություններ	58,809	15,400
Գրասենյակային ծախսեր	25,783	24,330
Վճարված տուգանքներ	13,085	1,987
Այլ ծախսեր	190,289	160,506
Ընդամենը այլ ծախսեր	1,661,099	1,266,021

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ընթացիկ հարկ	33,206	-
Հետաձգված հարկ	139,926	158,776
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	173,132	158,776

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2014թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթ միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2015	2014	2015	2014
Շահույթ մինչև հարկումը	388,339	458,573		
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	77,668	91,715	20	20
Այլ հարկվող շահույթ	12,321	9,142	3	2
Չնվազեցվող ծախսեր	69,797	42,043	18	9
Դրական փոխարժեքային տարբերություն	(12,034)	15,876	(3)	4
Չճանաչված հարկային վնաս	25,380	-	7	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	173,132	158,776	45	35

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	2015թ.
	2014թ.			
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	126,571	63,379	-	189,950
Բռնագանձված ակտիվներ	15,259	27,138	-	42,397
Ոչ նյութական ակտիվներ	1,189	(1,189)	-	-
Այլ պարտավորություններ	25,136	12,347	-	37,483
Այլ ակտիվներ	14,188	(14,188)	-	-
Փոխանցված հարկային վնասներ	227,764	(227,764)	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	410,107	(140,277)	-	269,830
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	(400)	-	-	(400)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթուղթ	(17,687)	-	(4,047)	(21,734)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(35,687)	584	-	(35,103)
Պայմանական պարտավորություններ	(3,316)	(974)	-	(4,290)
Այլ ակտիվներ	(1,189)	(2,906)	-	(4,095)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(5,082)	3,647	-	(1,435)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(63,361)	351	(4,047)	(67,057)
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	346,746	139,926	(4,047)	202,773

Հազար ՀՀ դրամ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	2014թ.
	2013թ.			
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	64,310	62,261	-	126,571
Բռնագանձված ակտիվներ	66,767	(51,508)	-	15,259
Ոչ նյութական ակտիվներ	1,901	(712)	-	1,189
Այլ պարտավորություններ	13,924	11,212	-	25,136
Այլ ակտիվներ	-	14,188	-	14,188
Փոխանցված հարկային վնասներ	431,713	(203,949)	-	227,764
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	578,615	(168,508)	-	410,107
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	(400)	-	-	(400)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթուղթ	(12,238)	-	(5,449)	(17,687)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(36,271)	584	-	(35,687)
Պայմանական պարտավորություններ	(5,009)	1,693	-	(3,316)
Այլ ակտիվներ	(3,682)	2,493	-	(1,189)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(10,044)	4,962	-	(5,082)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(67,644)	9,732	(5,449)	(63,361)
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	510,971	(158,776)	(5,449)	346,746

14 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	2,413,152	1,891,090
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	11,360,010	11,294,100
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	536,122	868,505
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	14,309,284	14,053,695

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են մաս ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 20%-ի չափով: Այդ միջոցները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 10,283,000 հազար դրամ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,765,886 հազար դրամ, 2% և 20%): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 446,575 հազար դրամ գումարով (83%) հաշիվները կենտրոնացված են 4 բանկերում (2014թ.՝ 768,091 հազար դրամ (88%) կենտրոնացված են 3 բանկերում):

2015թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 721,928 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 1,136,322 հազար դրամ)

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեպոնացված գումարներ	420,000	420,000
Վարկեր և ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	186,340	1,674,113
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	606,340	2,094,113

Վարկերն ու ավանդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Ավանդները բանկերում ունեն 90 օրից ավել մարման ժամկետ:

Դեպոնացված գումարները իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 186,340 հազար դրամ, տրամադրված թվով մեկ ՀՀ ֆինանսական կազմակերպության:

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	59,028,741	55,139,088
Ակրեդիտիվներ	3,254,314	3,341,123
Վճարային քարտերով օգտագործված վարկեր	980,415	1,003,570
	63,263,470	59,483,781
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(2,562,573)	(1,571,000)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	60,700,897	57,912,781

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են ՀՀ դրամով վարկերի համար 22.77% (2014թ.՝ 19.71%), ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար 18.45% (2014թ.՝ 15.21%), եվրոյով վարկերի համար 12.6% (2014թ.՝ 10.15%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 19,601,812 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 31%-ը) ընդհանուր գումարով՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց (2014թ.՝ 18,235,320 հազար դրամ կամ 31%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 1,524,790 հազար դրամ (2014թ.՝ 1,756,773 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մասնավոր ձեռնարկություններ	30,058,124	30,459,215
Ֆիզիկական անձինք	29,727,640	24,804,708
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,477,706	4,219,858
	63,263,470	59,483,781
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,562,573)	(1,571,000)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	60,700,897	57,912,781

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիփոթեքային	3,226,905	3,168,416
Սպառողական	25,903,081	20,430,732
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	282,109	777,996
Այլ	315,545	427,564
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	29,727,640	24,804,708

Վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015			
	Մասնավոր ծեռնարկու- թյուններ	Ֆիզիկական անձինք	Անհատ ծեռնարկա- տերեր	Ընդամենը
2015թ. հունվարի 1 դրությամբ	1,198,788	290,554	81,658	1,571,000
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	514,230	648,950	(187,551)	975,629
Դուրսգրում	(195,719)	(1,196,530)	(252,451)	(1,644,700)
Վերադարձ	410,349	831,935	418,360	1,660,644
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,927,648	574,909	60,016	2,562,573
Անհատական արժեզրկում հմբային արժեզրկում	1,752,968	76,694	21,081	1,850,743
	174,680	498,215	38,935	711,830
	1,927,648	574,909	60,016	2,562,573
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	12,615,431	268,626	67,395	12,951,452

Հազար ՀՀ դրամ	2014			
	Մասնավոր ծեռնարկու- թյուններ	Ֆիզիկական անձինք	Անհատ ծեռնարկա- տերեր	Ընդամենը
2014թ. հունվարի 1 դրությամբ	1,012,147	160,639	25,143	1,197,929
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(147,454)	393,867	(38,379)	208,034
Դուրսգրում	(569,748)	(361,299)	(67,939)	(998,986)
Վերադարձ	903,843	97,347	162,833	1,164,023
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,198,788	290,554	81,658	1,571,000
Անհատական արժեզրկում հմբային արժեզրկում	974,637	44,968	41,692	1,061,297
	224,151	245,586	39,966	509,703
	1,198,788	290,554	81,658	1,571,000
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	8,044,111	246,125	223,170	8,513,406

Վարկային պորտֆելին ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 33 ծանոթագրությունում: Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 34 ծանոթագրությունում: Կապակցված կողմերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 30 ծանոթագրությունում: Իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում:

2015թ. դեկտեմբերին Բանկը վաճառել է 1,941,258 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով վարկեր: Այս գործարքից առաջացած 502,788 հազար դրամի վնասը ներկայացված է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ «Վարկերի վաճառքից առաջացած վնաս» տողում:

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չգնանշվող ներդրումներ		
Հայաստանյան ընկերությունների բաժնետոմսեր	35,966	35,966
ՏՀԶԿ երկրների ընկերությունների բաժնետոմսեր	934	934
Գնանշվող ներդրումներ		
ՏՀԶԿ երկրների ընկերությունների բաժնետոմսեր	119,017	98,876
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	155,917	135,776

Չգնանշված վաճառքի համար մատչելի ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա:

18 Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	3,480,837	-
Ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	5,036	-
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպության թողարկված արժեթղթեր	205,420	100,233
Ընդամուր մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,691,293	100,233

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
Ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	14.7	2018	-	-
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	10.68-15.99	2023-2032	-	-
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպության թողարկված արժեթղթեր	9.7-12.0	2016	7.94	2016

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մինչև մարման ժամկետը պահվող պարտքային արժեթղթերը 384,953 հազար ՀՀ դրամով (2014թ.՝ 2,309,262 հազար ՀՀ դրամով) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 27):

19 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Հող և շենքեր	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ- ված հիմնական միջոցներում	Համակար- գիչներ	Փոխադրա- միջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ/ ՎԵՐԱԳՆԱԴՅԱՏՎԱԾ ԱՐԺԵՔ						
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,318,772	436,506	1,182,177	96,261	655,958	6,689,674
Ավելացում	3,152	58,307	71,567	-	91,799	224,825
Օտարում	-	(106,550)	(1,030)	(7,644)	(3,968)	(119,192)
Վերադասակարգում	-	-	(6,604)	-	(2,146)	(8,750)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,321,924	388,263	1,246,110	88,617	741,643	6,786,557
Ավելացում	2,822	10,794	53,281	-	99,813	166,710
Օտարում	-	-	(157,900)	-	(16,375)	(174,275)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,324,746	399,057	1,141,491	88,617	825,081	6,778,992
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	457,640	347,122	547,880	59,201	333,872	1,745,715
Հատկացում	82,511	6,954	165,609	8,571	54,962	318,607
Օտարում	-	(106,550)	-	(7,314)	(2,828)	(116,692)
Վերադասակարգում	-	-	(4,187)	-	(988)	(5,175)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	540,151	247,526	709,302	60,458	385,018	1,942,455
Հատկացում	82,612	8,431	108,792	8,205	59,969	268,009
Օտարում	-	-	(146,197)	-	(14,159)	(160,356)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	622,763	255,957	671,897	68,663	430,828	2,050,108
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ						
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,701,983	143,100	469,594	19,954	394,253	4,728,884
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,781,773	140,737	536,808	28,159	356,625	4,844,102
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,861,132	89,384	634,297	37,060	322,086	4,943,959

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հողի և շենքերի վերագնահատումը կատարվել է 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անկախ գնահատողի կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատում 300,832 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով շենքերի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին անկախ գնահատողի կողմից ներկայացվել է նոր հաշվետվություն, այնուամենայնիվ գումարն էապես չէր տարբերվում նախորդ գնահատման արդյունքներից:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հողի և շենքերի իրական արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց վերագնահատված արժեքից:

Պատմական արժեքի մեթոդով ճանաչված հողի և շենքերի գուտ հաշվեկշռային արժեքը 31 դեկտեմբեր 2015թ. դրությամբ 3,565,602 հազար դրամ է (2014թ.՝ 3,645,175 հազար դրամ):

Վերադասակարգում

Հիմնական միջոցները, որոնք այլևս չեն օգտագործվում Բանկի կողմից և պետք է օտարվեն, վերադասակարգվել են որպես այլ ակտիվներ:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 678,654 հազար դրամ (2014թ.՝ 560,336 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում բացակայում են ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ: Տվյալ սարքավորումները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցների գծով:

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	106,066	183,298	56,875	346,239
Ավելացում	52,677	37,876	-	90,553
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	158,743	221,174	56,875	436,792
Ավելացում	20,829	42,856	-	63,685
Օտարում	(408)	-	-	(408)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	179,164	264,030	56,875	500,069
ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ				
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	71,405	24,413	40,838	136,656
Մասհանումներ	15,780	22,908	4,982	43,670
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	87,185	47,321	45,820	180,326
Մասհանումներ	25,419	21,335	4,981	51,735
Վերադասակարգում	(18,826)	18,826	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	93,778	87,482	50,801	232,061
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	85,386	176,548	6,074	268,008
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	71,558	173,853	11,055	256,466
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	34,661	158,885	16,037	209,583

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ոչ նյութական ակտիվների գծով պայմանագրային պարտավորություններ 25,115 հազար դրամ գումարով, որը ենթակա է վճարման հաջորդ ժամանակաշրջաններում (2014թ.՝ 34,410 հազար դրամ): Բանկի

ղեկավարությունը արդեն հատկացրել է անհրաժեշտ ռեսուրսներ այս պարտավորության մարման համար: Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ հետագա գուտ եկամուտները և ֆինանսավորումը կբավարարեն վճարելու այս և նմանատիպ այլ պարտավորությունները:

Ոչ նյութական ակտիվների սահմանափակումներ

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

21 Բռնագանձված ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	3,350,833	3,558,510
Այլ գույք	315,154	267,260
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	3,665,987	3,825,770

Բռնագանձված ակտիվները ներառում են գրավի տնօրինման արդյունքում սեփականացված ակտիվներ: Ղեկավարությունը բանակցում է պոտենցիալ գնորդների հետ այդ ակտիվների վաճառքի պայմանների վերաբերյալ: Բանկը ստադրված է վաճառել ակտիվները մեկ տարվա ընթացքում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ճանաչել է նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստի հակադարձում բռնագանձված ակտիվների գծով 135,691 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ արժեզրկումից կորուստ 351,013 հազար դրամ գումարով):

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ստացվելիք գումարներ	1,697,707	448,262
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,697,707	448,262
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	99,796	90,498
Այլ ակտիվներ	56,053	5,725
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	5,545	5,232
Պահեստ	86,826	67,387
	248,220	168,842
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստ	(4,233)	(751)
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	243,987	168,091
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,941,694	616,353

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ստացվելիք գումարները կազմում ընդգրկված է 1,451,250 հազար դրամ կապված վարկերի վաճառքի հետ (Տես ծանոթագրություն 16) Գեբիտորական պարտքը ամբողջությամբ մարվ էլ է 2016թ. հունվար ամսին:

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2014	3,049
Տարվա ծախս	61,345
Դուրսգրում	(79,822)
Վերադարձ	16,179
31 դեկտեմբեր 2014	751
Տարվա ծախս	25,017
Դուրսգրում	(25,092)
Վերադարձ	3,557
31 դեկտեմբեր 2015	4,233

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ ԿԲ հաշիվներ	3,860,125	4,054,404
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	1,993,765	2,432,262
Վարկեր և ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	14,614,814	12,024,049
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	172,985	1,193,534
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	300,150	1,932,115
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	38,981	62,553
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,980,820	21,698,917

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են վարկեր ստացված Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման», «Հիպոթեքային վարկավորման» և «Փոքր ՀԷԿ-երի ֆինանսավորման» ծրագրերի շրջանակներում 3,860,125 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 4,054,404 հազար դրամ):

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը, որոնք ունեն փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդները ներառում են Ժամկետային ավանդներ Բանկի բաժնետեր Կրեդիտբանկ Ս.Ա.Լ.-ից 1,161,450 հազար դրամով (2014թ.՝ 1,140,591 հազար դրամ): Նշված գումարներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 9.94% (2014թ.՝ 9.52%), ԱՄՆ դոլարով 7.51% (2014թ.՝ 6.62%):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ռեպո համաձայնագրերով վարկերը ապահովված են Բանկի մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերով (ծանոթագրություն 27):

Հաշվետու ժամականաշրջանում ներգրաված վարկերի գծով Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարություն		
Ստացված վարկեր	9,501	25,865
Ժամկետային ավանդներ	126,063	38,675
	135,564	64,540
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	2,288,969	3,070,759
Ժամկետային ավանդներ	3,479,445	6,377,417
	5,768,414	9,448,176
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	5,601,362	2,972,211
Ժամկետային ավանդներ	41,555,425	35,907,162
	47,156,787	38,879,373
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	53,060,765	48,392,089

Հաճախորդների բոլոր ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Կառավարությունից ստացված վարկերը ներառում են Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման, Սպառողական վարկավորման և այլ ֆինանսավորման ծրագրերի շրջանակներում ստացված վարկերը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են ավանդներ 1,123,003 հազար դրամ գումարով, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված երաշխիքների և վարկերի գծով՝ համապատասխանաբար 1,104,908 հազար դրամ և 18,095 հազար դրամ գումարներով (2014թ.՝ 667,794 հազար դրամ գումարով, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված երաշխիքների և վարկերի գծով՝ համապատասխանաբար 633,657 հազար դրամ և 34,137 հազար դրամ գումարներով): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենախոշոր տաս հաճախորդների (քացառությամբ ՀՀ կառավարության) ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 30) կազմում է 8,426,404 հազար դրամ (2014թ. 9,446,560 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 19% (2014թ.՝ 22%):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 16.69% (2014թ.՝ 13.84%), ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների գծով՝ 8.3% (2014թ.՝ 8.29%), Եվրոյով պարտավորությունների գծով՝ 5.49% (2014թ.՝ 6.15%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում ներգրաված վարկերի գծով Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ. նույնպես):

25 Ստորադաս փոխառություն

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարումնակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա էր Բանկի բաժնետեր Կրեդիտբանկ Ս.Ա.Լ-ից ստորադաս փոխառությունը, որը թողարկվել էր 2012թ. հուլիսի 31-ին 4,000 հազար ԱՄՆ

դրլարի չափով տարեկան 7% տոկոսադրույքով: 2015թ. ընթացքում այն փոխարկվել է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

26 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	64,804	91,657
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	185,786	121,150
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	250,590	212,807
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	23,113	112,296
Այլ	81,835	53,492
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	104,948	165,788
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	355,538	378,595

27 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2015	2014	2015	2014
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումային արժեթղթեր (Ծանոթ. 18, 23)	384,953	2,309,262	300,150	1,932,115
	384,953	2,309,262	300,150	1,932,115

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով այլ բանկերում, գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

28 Սեփական կապիտալ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 13,696,300 հազար դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 273,926 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 50,000 դրամ անվանական արժեքով:

2015թ. և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
Կրեդիտբանկ Ս.Ա.Լ.	13,696,300	100	11,816,300	100
	13,696,300	100	11,816,300	100

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2015թ. Բանկի բաժնետերերը ավելացրել են բաժնետիրական կապիտալը 1,880,000 հազար դրամ գումարով ստորադաս փոխառությունը կապիտալի փոխարկելու միջոցով (2014թ.՝ 1,000,000 հազար դրամ գումարով):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրակավացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 5%-ի չափով:

29 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Դեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե դեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Դեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկի ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի դեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Բանկի կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված վարկային գծեր	1,326,705	1,299,410
Տրամադրված երաշխիքներ	630,038	358,605
Ակրեդիտիվներ	119,764	-
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	2,076,507	1,658,015

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – Բանկը որպես վարձակալ

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով մասնաճյուղերի համար վարձակալում է շենքեր և տարածքներ:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	199,360	184,576
1-5 տարի	549,509	569,648
5-ից ավել տարի	123,200	-
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	872,069	754,224

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 19, 20 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը դեռևս գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Չնայաց այդ հանգամանքին, Բանկի գույքը՝ շենք, շինությունները,

ավտոմեքենաները ապահովագրված են, ինչպես նաև Բանկը, սկսած 01.01.2014թ. ունի Բանկային Ռիսկերի Համալիր Ապահովագրություն:

30 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձինք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող կողմ է հանդիսանում Թարեք Ջ. Խալիֆեն, որը մաս վերահսկում է ԿրեդիտԲանկ Ս.Ա.Լ.-ը (մայր բանկը):

Բանկի Խորհրդի բոլոր անդամները հանդիսանում են Կրեդիտբանկ Ս.Ա.Լ.-ի ներկայացուցիչներ, ինչը հնարավորություն է տալիս վերջիններիս որոշիչ դեր ունենալ Բանկի որոշումներում:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլ գործարքներ:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Մնացորդ հունվարի 1-ի դրությամբ	186,612	-	148,497	-
Մուտքեր	13,258,326	-	23,952,353	-
Ելքեր	(13,398,218)	-	(23,914,238)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,720	-	186,612	-
 <i>Հաճախորդներին տրված վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	-	106,320	-	34,104
Տարվա ընթացքում տրամադրված	-	387,375	-	216,541
Տարվա ընթացքում մարված	-	(312,038)	-	(144,325)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	181,657	-	106,320
Արժեզրկման պահուստ	-	(1,817)	-	(1,063)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	179,840	-	105,257

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Պարտավորություններ				
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	4,005,877	-	3,901,133	-
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	38,694,564	-	43,303,563	-
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ	(38,485,834)	-	(43,198,819)	-
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,214,607	-	4,005,877	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	402,196	-	106,318
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	-	2,194,035	-	1,310,927
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ	-	(2,127,390)	-	(1,015,049)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	468,841	-	402,196
<i>Ստորադաս փոխառություն</i>	-	-	1,901,359	-
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն				
<i>Եկամուտ</i>				
Տոկոսային եկամուտ	-	18,290	-	8,108
Կոմիսիոն եկամուտ	-	704	-	234
<i>Ժախսեր</i>				
Տոկոսային ծախսեր	260,780	35,901	209,834	23,702
Կոմիսիոն ծախսեր	-	-	10	-
Վարկերի կորուստի արժեզրկման ծախս	-	754	-	722

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքը կազմում է 9-18% (2014թ.՝ 12-18%) կախված վարկի տեսակից: Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի անդամներին տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ապահովված են դրամական միջոցներով, անշարժ գույքով:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	531,576	441,777
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	531,576	441,777

31 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, շենքերը, այնպես էլ ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, մասնավորապես հիմնական միջոցների և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի ղեկավարության կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Բանկի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում է հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Բանկի ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

31.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրական արժեքով և վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում ըստ մակարդակների, ցույց տալով, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	14,309,284	-	14,309,284	14,309,284
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	606,340	-	606,340	606,340
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	60,700,897	-	60,700,897	60,700,897
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	3,325,798	-	3,325,798	3,691,293
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	309,949	-	309,949	384,953
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	1,697,707	-	1,697,707	1,697,707
	-		-		
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	20,980,820	-	20,980,820	20,980,820
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	53,060,765	-	53,060,765	53,060,765
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	250,590	-	250,590	250,590

	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	14,053,695	-	14,053,695	14,053,695
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	2,094,113	-	2,094,113	2,094,113
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	57,912,781	-	57,912,781	57,912,781
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	100,233	-	100,233	100,233
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	2,034,251	-	2,034,251	2,309,262
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	448,262	-	448,262	448,262
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	21,698,917	-	21,698,917	21,698,917
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	48,392,089	-	48,392,089	48,392,089
Ստորադաս փոխառություն	-	1,901,359	-	1,901,359	1,901,359
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	212,807	-	212,807	212,807

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է

տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին:

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթերի իրական արժեքի գնահատումը իրականացվում է ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված եկամտաբերության կորի հիման վրա, համաձայն որի 2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վեց ամիս տևողությամբ պարտքային արժեթղթերի տոկոսաբերությունը հավասար է 8.08%:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

31.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2015թ.			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Գնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ	119,017	-	-	119,017
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆԸ	119,017	-	-	119,017
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
	-	-	-	-
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	119,017	-	-	119,017

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ.			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Գնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ	98,876	-	-	98,876
Ընդամենը	<u>98,876</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>98,876</u>
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	98,876	-	-	98,876

Հզանշվող բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ-ում չզանաշվող սեփական կապիտալի ներդրումներում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: (Տես ծանոթ. 17)

31.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ	2015			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
<i>Հիմնական միջոցներ</i>				
Շենքեր և հող	-	-	4,301,879	4,301,879
Ընդամենը ակտիվներ	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>4,301,879</u>	<u>4,301,879</u>
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>4,301,879</u>	<u>4,301,879</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2014			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
<i>Հիմնական միջոցներ</i>				
Շենքեր և հող	-	-	4,299,057	4,299,057
Ընդամենը ակտիվներ	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>4,299,057</u>	<u>4,299,057</u>
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>4,299,057</u>	<u>4,299,057</u>

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները սկզբից մինչև վերջ կարելի է համադրել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
	Հիմնական միջոցներ	Հիմնական միջոցներ
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ	4,299,057	4,295,905
Առք	2,822	3,152
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեք	4,301,879	4,299,057

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն դեկլարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են Բանկի դեկլարության կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական մոտեցումը, որն արտացոլում է մնանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում է վերոնշյալ գույքերին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում տարածքի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

32 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք ենթակա են հաշվանցման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է մնանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			Կապակցված գումարներ, որոնք չեն հաշվանցվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ	
	Հաշվանցված գումարներ			Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ արժեքներ
	Ֆինանսական ակտիվների համախառն մեծություն	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ	Ներկայացված զուտ արժեքներ		
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (ձանոթագրություն 27)	384,953	-	384,953	(300,150)	84,803
	384,953	-	384,953	(300,150)	84,803

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Կապակցված գումարներ, որոնք չեն հաշվանցվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ	
	Ֆինանսական ակտիվների համախառն մեծություն	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ	Ներկայացված գուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ արժեքներ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (ծանոթագրություն 27)	2,309,262	-	2,309,262	(1,932,115)	377,147
	<u>2,309,262</u>	<u>-</u>	<u>2,309,262</u>	<u>(1,932,115)</u>	<u>377,147</u>

33 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 34.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցափահանք և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱՎՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,309,284	-	-	14,309,284	-	-	-	14,309,284
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	489,134	6,009	21,756	516,899	86,916	2,525	89,441	606,340
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	1,979,137	2,647,012	9,519,040	14,145,189	38,153,347	8,402,361	46,555,708	60,700,897
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	155,917	-	-	155,917	-	-	-	155,917
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	-	205,420	205,420	5,036	3,480,837	3,485,873	3,691,293
Հետգնման պայմանագրերով զրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-	384,953	384,953	384,953
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,697,707	-	-	1,697,707	-	-	-	1,697,707
	<u>18,631,179</u>	<u>2,653,021</u>	<u>9,746,216</u>	<u>31,030,416</u>	<u>38,245,299</u>	<u>12,270,676</u>	<u>505,159,75</u>	<u>81,546,391</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,082,172	4,204,492	6,574,961	17,861,625	1,330,883	1,788,312	3,119,195	20,980,820
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	13,421,075	8,415,450	26,969,497	48,806,022	2,880,233	1,374,510	4,254,743	53,060,765
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	250,590	-	-	250,590	-	-	-	250,590
	<u>20,753,837</u>	<u>12,619,942</u>	<u>33,544,458</u>	<u>66,918,237</u>	<u>4,211,116</u>	<u>3,162,822</u>	<u>7,373,938</u>	<u>74,292,175</u>
Զուտ դիրք	<u>(2,122,658)</u>	<u>(9,966,921)</u>	<u>(23,798,242)</u>	<u>(35,887,821)</u>	<u>34,034,183</u>	<u>9,107,854</u>	<u>43,142,037</u>	<u>7,254,216</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(2,122,658)</u>	<u>(12,089,579)</u>	<u>(35,887,821)</u>		<u>(1,853,638)</u>	<u>7,254,216</u>		

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,053,695	-	-	14,053,695	-	-	-	14,053,695
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,685,064	240,996	32,364	1,958,424	85,327	50,362	135,689	2,094,113
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	496,854	612,847	4,144,156	5,253,857	32,083,046	20,575,878	52,658,924	57,912,781
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	135,776	-	-	135,776	-	-	-	135,776
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	-	-	-	100,233	-	100,233	100,233
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-	2,309,262	2,309,262	2,309,262
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	448,262	-	-	448,262	-	-	-	448,262
	<u>16,819,651</u>	<u>853,843</u>	<u>4,176,520</u>	<u>21,850,014</u>	<u>32,268,606</u>	<u>22,935,502</u>	<u>55,204,108</u>	<u>77,054,122</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,233,382	2,781,094	4,821,526	16,836,002	3,662,957	1,199,958	4,862,915	21,698,917
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,470,281	8,790,467	22,524,701	41,785,449	5,836,154	770,486	6,606,640	48,392,089
Ստորադաս փոխառություն	-	-	-	-	-	1,901,359	1,901,359	1,901,359
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	91,657	121,150	-	212,807	-	-	-	212,807
	<u>19,795,320</u>	<u>11,692,711</u>	<u>27,346,227</u>	<u>58,834,258</u>	<u>9,499,111</u>	<u>3,871,803</u>	<u>13,370,914</u>	<u>72,205,172</u>
Զուտ Դիրք	<u>(2,975,669)</u>	<u>(10,838,868)</u>	<u>(23,169,707)</u>	<u>(36,984,244)</u>	<u>22,769,495</u>	<u>19,063,699</u>	<u>41,833,194</u>	<u>4,848,950</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(2,975,669)</u>	<u>(13,814,537)</u>	<u>(36,984,244)</u>		<u>(14,214,749)</u>	<u>4,848,950</u>		

34 Ռիսկի կառավարում

Բանկի գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային

և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Վարչությունը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Վարչության նախագահի տեղակալ-ռիսկերի կառավարիչ

Վարչության նախագահի տեղակալը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգի և դրա անխափան աշխատանքի իրականացման համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և ռիսկի սահմանաչափերի համար: Տվյալ բաժինը նաև ապահովում է ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգում ամբողջական տեղեկատվության հավաքագրման գործընթացը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կոմիտե

Ակտիվների և պարտավորությունների կոմիտեն պատասխանատու է իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի, Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև վերոհիշյալ ռիսկերի կառավարման գծով որոշումների կայացման համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Վարչությանը, ռիսկերի կոմիտեին և բոլոր բաժինների ղեկավարներին: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ: Յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվություն ըստ բնագավառների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների: Եռամսյակային կտրվածքով ավագ ղեկավարող անձնակազմը որոշում է պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը վարկային կորուստների համար: Վարչությունը եռամսյակային կտրվածքով ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար:

Բանկի բոլոր մակարդակների համար կազմվում են ռիսկերի վերաբերյալ տարբեր հաշվետվություններ, որոնք տարածվում են, որպեսզի բոլոր բաժիններին ապահովեն հասանելիություն ընդհանուր, անհրաժեշտ և ժամանակին համապատասխան տեղեկատվությանը:

Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում կարճատև խորհրդակցություն ղեկավարության և Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, ներդրումները, իրացվելիությունը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակում փոփոխությունները:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է այլ գործիքներ դիրքերի կառավարման համար, որոնք առաջանում են տոկոսադրույքների, տարադրամների, բաժնետոմսերի արժեքի փոփոխության ռիսկի, վարկային ռիսկի ինչպես նաև ըստ նախատեսված գործարքների դիրքերի փոփոխությունների հետևանքով:

Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավները, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

34.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ ղեկավարությունը այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից, ըստ Խորհրդի կողմից հաստատված կանոնակարգի և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

34.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ
Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,788,966	399,856	120,462	14,309,284
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	605,126	-	1,214	606,340
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	60,399,023	-	301,874	60,700,897
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	35,966	119,951	-	155,917
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,485,873	205,420	-	3,691,293
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	384,953	-	-	384,953
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	246,194	1,451,250	263	1,697,707
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	78,946,101	2,176,477	423,813	81,546,391
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	75,946,526	781,522	326,074	77,054,122

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Առևտուր	Ծառայությունների ոլորտ	Շինարարություն	Սպառողական ոլորտ	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,309,284	-	-	-	-	-	-	14,309,284
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	606,340	-	-	-	-	-	-	606,340
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	7,524,979	11,251,119	7,483,642	512,851	29,070,007	4,858,299	60,700,897
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	155,917	-	-	-	-	-	-	155,917
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,691,293	-	-	-	-	-	-	3,691,293
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	384,953	-	-	-	-	-	-	384,953
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	1,697,707	1,697,707
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,147,787	7,524,979	11,251,119	7,483,642	512,851	29,070,007	6,556,006	81,546,391
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,693,079	6,316,223	13,120,559	7,007,386	415,356	24,474,434	7,027,085	77,054,122

34.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը Խորհրդի կողմից հաստատված ռիսկերի կառավարման կանոնակարգի համաձայն կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների պարտքային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից Բանկի ռազմավարական ծրագրի շրջանակներում տարեկան կտրվածքով, և Ներդրումային հանձնաժողովի կողմից ամսեկան կտրվածքով հաստատվում են ներդրումները ըստ ապրանքների տեսակների, բաշխումը ըստ տնտեսության ճյուղերի, ներդրումների ծավալները, ռիսկերի առկայության դեպքում ռիսկերի սահմանաչափը և ռիսկերի նվազեցման ուղիները:

Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ռիսկերի կառավարման կանոնակարգի և պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականության համաձայն կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար, համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում հիմնական միջոցները տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիփոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը և սարքավորումներ
- Թանկարժեք մետաղներ և ավտոմեքենաներ,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	37,101,891	31,376,055
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	2,346,907	155,748
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	76,501	3,389,698
Սարքավորումներ	3,206,002	3,005,316
Ոսկի և քանկարժեք մետաղներ	4,749,414	3,918,733
Կանխիկ	653,052	498,672
Այլ գրավ	7,567,556	10,033,099
Ապահովվածություն չունեցող	7,562,147	7,106,460
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ (համախառն)	63,263,470	59,483,781

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Այրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված այրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

34.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (ապահովված)		
Մասնավոր ձեռնարկություններ	1%	1%
Ֆիզիկական անձինք	1.63%	1%
Անհատ ձեռնարկատերեր	1%	1%
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (չապահովված)		
Մասնավոր ձեռնարկություններ	1.6%	1%
Ֆիզիկական անձինք	1.9%	1%
Անհատ ձեռնարկատերեր	3.7%	1%

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Մասնավոր ձեռնարկություններ	10,573	14,046	7,800	11,908	44,327
Ֆիզիկական անձինք	305,702	120,053	158,824	560,642	1,145,221
Անհատ ձեռնարկատերեր	26,959	25,979	44,773	134,904	232,615
Ընդամենը	343,234	160,078	211,397	707,454	1,422,163

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Մասնավոր ձեռնարկություններ	13,360	55,558	59,036	15,025	142,979
Ֆիզիկական անձինք	140,150	62,834	54,499	199,242	456,725
Անհատ ձեռնարկատերեր	54,961	56,842	4,417	65,467	181,687
Ընդամենը	208,471	175,234	117,952	279,734	781,391

34.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

34.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետում հաստատուն տոկոսադրույքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Արտարժույթ	2015		2014	
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն
ԱՄՆ դոլար	2%	(2,097)	2%	(22,391)
ԱՄՆ դոլար	-2%	2,097	-2%	22,391

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Արտարժույթ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	2015		2014	
		Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
ԱՄՆ դոլար	10%	(87,621)	10%	(16,422)	
Եվրո	10%	87,621	10%	(45,942)	
ԱՄՆ դոլար	-10%	(31,180)	-10%	16,422	
Եվրո	-10%	31,180	-10%	45,942	

Բանկի արտաբժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11,129,727	3,129,321	50,236	14,309,284
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	437,921	168,419	-	606,340
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	14,038,176	46,662,721	-	60,700,897
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	155,917	-	-	155,917
Մինչև նարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,691,293	-	-	3,691,293
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	384,953	-	-	384,953
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	69,303	1,609,956	18,448	1,697,707
	29,907,290	51,570,417	68,684	81,546,391
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,692,598	14,280,731	7,491	20,980,820
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15,471,208	37,570,384	19,173	53,060,765
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	241,859	8,731	-	250,590
	22,405,665	51,859,846	26,664	74,292,175
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,501,625	(284,439)	42,020	7,254,216
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,287,979	788,528	-	2,076,507
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	29,817,747	47,088,305	148,070	77,054,122
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,357,531	47,711,944	135,697	72,205,172
Զուտ դիրք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,460,216	(623,639)	12,373	4,848,950
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	888,599	769,416	-	1,658,015

Ազատ փոխարկելի արտաբժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

34.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկը Խորհրդի կողմից հաստատված ռիսկերի կառավարման կանոնակարգի և մասնավորապես իրացվելիության ռիսկի կառավարման ուղեցիղների համաձայն կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ իրացվելիության ռիսկը կառավարելու և իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 20%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ղեկտենքերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Սուղիտ չարված	
	2015, %	2014, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	21.07	17.49
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	168.18	162.98

Ստորև ներկայացվում է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 33-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցախահանգ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,104,913	4,999,016	8,277,344	1,886,525	1,871,950	24,139,748
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	14,201,027	8,990,847	29,021,154	3,874,728	2,961,958	59,049,714
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	250,590	-	-	-	-	250,590
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	21,556,530	13,989,863	37,298,498	5,761,253	4,833,908	83,440,052
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	19,197	304,546	887,606	813,827	48,891	2,076,507

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ցախահանգ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,052,266	2,866,199	4,956,697	3,762,234	3,164,132	24,801,528
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	11,108,042	9,357,861	23,925,358	6,540,802	1,783,362	52,715,425
Ստորադաս փոխառություն	-	-	-	-	2,256,711	2,256,711
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	91,657	121,150	-	-	-	212,807
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	21,251,965	12,345,210	28,882,055	10,303,036	7,204,205	79,986,471
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	38,278	112,185	507,055	992,145	8,352	1,658,015

34.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Ռ-իսկերի կառավարման ստորաբաժանումը, Գործադիր մարմինը և Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում`

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների գեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

35 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որն ընդգրկում է վերագնահատման և այլ պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	11,042,409	8,954,792
Լրացուցիչ կապիտալ	80,976	1,866,558
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	11,123,385	10,821,350
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	89,386,078	84,194,176
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	12.44%	12.85%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2014թ. որոշում է կայացրել բանկերի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո 30,000,000 հազար ՀՀ դրամ:

Բանկի բաժնետերերը նպատակ ունի 2017թ. հունվարի 1-ից հետո նույնպես շարունակել Բանկի գործունեությունը ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների շուկայում:

